

"Да, може зроблю", пробурмотів сторож і взяв хрест. Сила вязня опустила і він стратив знова притомність.

Коні ставали змучені, бо се була тепла літна ніч. Партія звернула з головної дороги і задержалась на горбку, оточеним соснами. Сторожа отворила двері від карити і винесла вязня з середини. Легко пасмо ранішнього світла продиралось на далекім сході.

Кілька сот фітів від возів було видно в сумерку постаті червоногвардійців і судіїв з ліхтарнями в руках, а поза ними визирало риштуванє.

Грובה тишина володіла доокола. Очам вязня все представлялось страшним і він пробував порозуміти, що його тут ожидає.

"Що — мій Боже — що ви будете робити тут зі мною?" запитав екс цар, споглядаючи на риштуванє. Сторожа не відповіла нічого.

Оподалік була лавка, на котрій сів обезсилений вязень. В тім місци виринула дискусія, чи мені, яко священникови повинно ся дозволити сповідати вязня в останнє. По 15 мінутах впершого опору дозволено мені виконати сей мій обовязок. Поблагословивши вязня хрестом, я відчитав молитви і за причащав його. Никола отворив очі і з тихим плачем промовив:

"Отче, нехай вас Бог благословить! Передайте моє благословенство моїй родині, моїй жінці. Що вони зроблять зі мною? О Боже!" застогнав і упав назад на лавку.

Сторожа піддержала його і дала йому води. Я приложив шклянку причащального вина до уст колишньому голові нашої церкви. Він випив і почув ся сильнішим. Споглядаючи благально на мене говорив уриваними словами:

"Моя родина — мій син — чи їм що не станесь? Бідний, бідний Саша — бідні — бідні діти! Який буде кінець?"

Слова завмерли йому в горлі.

Шериф дав знак сторожі брати вязня на риштуванє. Вязень ледви міг йти. Зі сторожами я помагав його піддержати.

Свята потіха релігії додала йому сили стати і зібрати думки. Я просив шерифа, щоби вязневи дозволено сказати